

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 3.33.336

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2023-2.6>

Акімова О.В.

доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри обліку, оподаткування та економічної безпеки,
Донбаська державна машинобудівна академія
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8098-1790>

Петченко М.О.

аспірант,
Донбаська державна машинобудівна академія
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3557-0359>

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ СКЛАДОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ
ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто методи оцінки фінансового потенціалу підприємств у змінному соціально-економічному середовищі. Висвітлено різноманітність підходів до вирішення цього питання, встановлено складність проведення оцінки фінансового потенціалу, особливо для цілей оперативного управління, через неоднорідність структури його складових елементів. Розглянуто як класичні варіанти класифікації елементів фінансового потенціалу так і авторський варіант класифікації з урахуванням впливу елементів фінансового потенціалу на поточний стан підприємства. Запропонована математична інтерпретація методів оцінки фінансового потенціалу в якій застосовано елементи теорії множин, що відкриває нові можливості для встановлення взаємозв'язків між різними фінансовими показниками та дозволяє враховувати комплексність факторів, що впливають на фінансовий потенціал, а також оцінювати його на основі цілого набору критеріїв. Авторами представлена концептуальна модель оцінки змін фінансового потенціалу під впливом змін в соціально-економічному середовищі. Пропонується розглядати фінансовий потенціал підприємства з точки зору огляду на концепцію безперервної взаємодії з фінансовими потенціалами інших суб'єктів господарювання. Підтверджується, як важливість питання дослідження динамічних змін елементів фінансового потенціалу для цілей оперативного управління та і висновок про актуальність цього питання для оптимізації процесів управління фінансовим потенціалом підприємства, що в свою чергу залишає це питання актуальним для подальших досліджень.

Ключові слова: фінансовий потенціал, динамічні зміни, оперативне управління, математична інтерпретація.

THEORETICAL APPROACHES TO ASSESSING THE COMPONENTS
OF A COMPANY'S FINANCIAL POTENTIAL

Akimova Olena, Petchenko Maksym
Donbass State Engineering Academy

The primary focus of this research article is to delve into the analysis of financial potential assessment methods for enterprises operating in a dynamic socio-economic environment. A key aspect of this study involves emphasizing the significance of rational formation and effective using of financial potential as a strategic resource for achieving enterprise success. The article sheds light on the importance of rational formation and efficient using of financial potential. However, assessing financial potential poses challenges due to its heterogeneous structure. To address this, a mathematical interpretation for evaluating financial potential is proposed, aiming at facilitating operational management of enterprises. This mathematical interpretation incorporates elements of set theory, which opens up new possibilities for establishing connections and interdependencies among various financial indicators. It also allows for the consideration of the complexity of factors influencing financial potential and enables its evaluation based on a comprehensive set of criteria. The research findings confirm

the continuous influence of socio-economic changes on the components of financial potential. Understanding this issue is crucial for optimizing the management of an enterprise's financial potential in conditions of uncertainty. Moreover, the article explores different perspectives on classifying the elements of financial potential, encompassing both classical variants and an author's proposed classification that takes into account the impact of financial potential elements on the current state of the enterprise. This broader classification framework provides a more comprehensive understanding of the intricate nature of financial potential and its relationship with the overall performance of the enterprise. Additionally, the authors present a conceptual model for assessing changes in financial potential under the influence of fluctuations in the socio-economic environment. This model highlights the interconnectedness between financial potentials of different economic entities and underscores the importance of continuous interaction in the evaluation process. In conclusion, the importance of studying the dynamic changes in the components of financial potential for effective operational management is emphasized and the relevance of this topic for optimizing the processes of managing the financial potential of enterprise is highlighted. Hence, it serves as a basis for further research and development of new ideas in this area.

Keywords: financial potential, dynamic changes, operational management, mathematical interpretation.

Постановка проблеми. Зміни в бізнес-середовищі, політична та економічна нестабільність, що характеризується постійними коливаннями та несподіваними кризами, вимагають від керівників підприємств сучасних рішень щодо управління фінансовим потенціалом. Ефективне формування та використання фінансового потенціалу є важливим фактором успіху підприємства, умовою його прибуткової діяльності. Однак, оцінка фінансового потенціалу залишається складним та суперечливим питанням, в тому числі за рахунок неоднорідності його структури. В цьому контексті має велике значення дослідження поведінки складових елементів фінансового потенціалу в ситуації динамічної невизначеності зовнішнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Велика кількість науковців досліджують проблеми оцінки фінансового потенціалу підприємства, напрями удосконалення методології його обчислення. Дослідженнями цих процесів займаються такі науковці, як Краснокутська Н.С., Грицуленко С.І., Нагорнюк О.В., Левченко Н.М., Мельник О.В., Кунцевич О.В., Богма О., Камінський С., Гутник П., Серeda О.О., Костирко Л. А., Прокопишак, В.Б. та інші. Але багато питань щодо вимірювання індикаторів динамічних і структурних зрушень елементів фінансового потенціалу залишаються не вирішеними.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення особливостей методів оцінки фінансового потенціалу підприємства з урахуванням динамічних змін його елементів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оцінка фінансового потенціалу підприємства вже давно стала невід'ємною частиною процесу комплексного аналізу фінансово-економічного стану суб'єкта господарювання. Але багатогранність та відсутність формалізації цього поняття формують різні підходи до характеристики даної категорії і породжують численні варіанти методологічних прийомів до її визначення (табл. 1).

Дані методичні підходи до оцінювання фінансового потенціалу включають в себе ключові про-

цеси, що відбуваються в різних функціональних областях внутрішнього середовища підприємства. Проте, жоден з цих підходів не є універсальним і має власні недоліки [1, с. 39].

В сучасній економічній літературі є думка, що для оцінки фінансового потенціалу підприємства найбільш ефективно застосування комплексного підходу, оскільки використання цього підходу дозволяє враховувати всі ресурси, здібності та можливості, що є в наявності у підприємства. Для більш точної оцінки фінансового потенціалу рекомендується використовувати поєднання ресурсного, результативного та факторного підходів, що дозволяє враховувати як реалізовані, так і нереалізовані фінансові можливості підприємства [2, с. 69].

Окреме місце займає факторний підхід до оцінювання фінансового потенціалу підприємства, який полягає в ідентифікації факторів, що характеризують його рівень. Однією з переваг цього методу є можливість розрахунку фінансового потенціалу як комплексного показника, що охоплює різні аспекти діяльності підприємства. Однак, цей підхід ускладнений відсутністю чіткої структури та складу фінансового потенціалу, тому, використовуючи даний метод, необхідно зосередити увагу на виділенні ключових факторів, які мають найбільший вплив на фінансову стійкість та успішність підприємства [2, с. 69].

Традиційно оцінка фінансового потенціалу розглядається як динамічна характеристика фінансової діяльності суб'єкта господарювання протягом певного періоду, яка одночасно відображає можливість для майбутнього розвитку підприємства. Це означає, що його зміни визначаються окремими чинниками. Основою формування цих чинників є принцип визначення їх впливу на складові фінансового потенціалу підприємства, реалізація якого забезпечує його ефективне використання та фінансування необхідного напрямку діяльності [2, с. 70].

В сучасній науковій літературі класифікація факторів (чинників) впливу звичайно починається з поділу на дві категорії: екзогенні та ендогенні або зовнішні та внутрішні.

Таблиця 1

Основні методичні підходи до аналізу фінансового потенціалу підприємства

Підхід	Характеристика
Ресурсний	Передбачає дослідження обсягів, структури, динаміки та джерел формування фінансових ресурсів підприємства як елементів фінансового потенціалу підприємства (ФП).
Результативний	Полягає у дослідженні фінансових результатів від провадження виробничо-господарської діяльності та віддачі використовуваних при цьому ресурсів, які формують ФП
Факторний	Передбачає дослідження системи факторів, що кількісно чи якісно чинять вплив на ФП
Вартісний	Полягає у визначенні обсягу фінансового потенціалу підприємства у вартісних показниках
Порівняльний	Полягає в аналітичному дослідженні ФП одного підприємства у порівнянні з іншим
Експертно-бальний	Передбачає визначення рівня ФП на основі експертних оцінок
Рейтинговий	Передбачає складання рейтингу підприємств за кількісно-якісними показниками ФП
Ринковий	Оснований на наявній інформації про ринкові угоди з аналогічними об'єктами. Передбачає застосування методів: ринку капіталу; угод; галузевих коефіцієнтів
Витратний	Оснований на фінансовій оцінці майнового й організаційного комплексу підприємства шляхом обліку всіх витрат, які необхідні для його заміщення на певну дату. Передбачає застосування методологічних прийомів, як-от метод чистих активів, ліквідаційної вартості
Дохідний	Полягає в прогнозуванні майбутніх доходів від використання об'єкта на один або декілька років з наступним перетворенням доходів на поточну вартість об'єкта. Передбачає застосування методів капіталізації та дисконтованих грошових потоків
Інтегральний	Передбачає розрахунок інтегрального показника, оснований на аналізі сукупності часткових показників фінансової діяльності підприємства. Застосовуються методи комплексного аналізу (метод системного аналізу, аналізу ієрархій, дезагрегації)
Метод таксономічного аналізу	Порівняння підприємства з підприємством-аналогом, яке має найкращі фінансові показники. Передбачає використання методів порівняльного аналізу
Коефіцієнтний	Передбачає оцінювання фінансового потенціалу на основі обчислення системи коефіцієнтів, які характеризують різні аспекти фінансового стану підприємства

Джерело: [1, с. 39]

Екзогенні (зовнішні) фактори – включають економічні умови, соціальні, політичні та юридичні фактори. До них відносять природно-кліматичні, інвестиційні умови, податкові та відсоткові ставки, страхові платежі тощо. Особливе місце приділяється ринковим умовам, які є важливим екзогенним фактором, на зміну яких підприємству необхідно швидко реагувати, наприклад, розширюючи ринки збуту завдяки своєчасному виявленню слабких позицій конкурентів [3, с. 164–165].

Ендогенні (внутрішні) фактори – включають стратегію підприємства, яка допомагає створювати фінансовий потенціал, через досвід та навички менеджерів та особисту ініціативу та колективну працю для забезпечення клієнтів продукцією високої якості, отримання прибутку та задоволення інтересів акціонерів [3, с. 164–165].

В подальшому класифікація факторів поглиблюється в залежності від поставленої мети аналізу фінансового потенціалу. Але суттєвим недоліком при цих підходах є те, що для досягнення необхідного результату необхідно розглядати велику кількість показників. Серед яких важко виявити ті, які характеризують конкретні фактори впливу, які є першопричиною трансформації існуючого фінансового потенціалу. Це обумовлено прямим або непрямым зв'язком між окремими показниками, що звичайно розраховуються на

підставі бухгалтерської (управлінської) звітності. Як правило, ця сукупність окремих показників є складовою частиною інтеграційної моделі або є основою для розкладу фінансового потенціалу на окремі потенціали нижчого рівня (потенціал фінансової результативності; потенціал платоспроможності й ліквідності, потенціал фінансової стійкості, потенціал формування власних фінансових ресурсів, потенціал формування позикових фінансових ресурсів, потенціал інвестиційного забезпечення) [1, с. 40].

Зазвичай, в практичному застосуванні, оцінка та аналіз фінансового потенціалу виражається в динамічному аналізі діяльності суб'єкта господарювання в минулих періодах та спробах прогнозування майбутньої ситуації. Як правило це проводиться на підставі фінансових звітів, період надання яких чітко регламентовано на законодавчому рівні. Але фінансовий потенціал підприємства достатньо самодостатня категорія, яка існує та буде продовжувати існувати безперервно, аж до моменту припинення діяльності суб'єкта господарювання, незважаючи на встановлені дати або періоди. Оцінка, яку ми надаємо фінансовому потенціалу часто носить суб'єктивний характер та вже може не відповідати вимогам та умовам поточного стану діяльності підприємства. Зміни в соціально-економічному середовищі призводять

до вимушеної постійної трансформації фінансового потенціалу. При чому трансформація не завжди означає зростання або покращення, це може бути скорочення або навіть згортання. Все залежить від ситуації на ринку в цілому та позиції власників (інвесторів).

Тому математичну інтерпретацію процесу оцінки фінансового потенціалу можна представити як множину елементів, що утворюється в процесі діяльності підприємства та характеризують економічний стан та параметри соціально-економічного середовища суб'єкта господарювання. Дана множина й представляє собою сукупність вихідних елементів, які в подальшому використовуються для розрахунку показників фінансового потенціалу.

$$H = \{h_1, h_2, \dots, h_n\} \quad (1)$$

де h_i – економічні показники, які не є розрахунковими з інших елементів або їх розклад на більш дрібні елементи в умовах конкретного суб'єкта господарювання не має сенсу. До таких елементів можна віднести ціну товарів, процентну ставку по запозичених коштах, строк користування запозиченими коштами, рівень мінімальної заробітної плати, суму договору з контрагентом, кількість продажів, кількість закупок, вартість оренди та т.п.

n – кількість елементів множини, потенційно не обмежена.

При цьому ця множина елементів часто представляється як об'єднання окремих множин. Наприклад об'єднання множин характеристик ендогенних та екзогенних соціально-економічних факторів.

В подальшому оцінка фінансового потенціалу може проводитися шляхом побудови скінченної множини показників елементів фінансового потенціалу з елементів множини H , застосовуючи прийняті дослідниками методи та правила.

$$\Phi = \{\varphi_1, \varphi_2, \dots, \varphi_n\} \quad (2)$$

де Φ – фінансовий потенціал суб'єкта господарювання;

φ_i – значення окремих елементів фінансового потенціалу;

n – обумовлена кількість елементів множини, визначена конкретно моделлю або правилами.

Елементи множини фінансового потенціалу представляють собою різний набір показників. Це можуть бути як окремі елементи множини H , так й співвідношення або сукупності елементів множини H , які представляють собою розрахункові характеристики, наприклад, показники рентабельності, ліквідності, платоспроможності та інше. При цьому множину елементів фінансового потенціалу Φ також часто представляють як об'єднання множин.

Надалі проводиться порівняння множини фактичного фінансового потенціалу з множиною еталон-

ного (планового) фінансового потенціалу або групи еталонних (планових) фінансових потенціалів.

При умові рівності множин $\Phi_{plan}/\Phi_{fact} = \emptyset$ фактичному фінансовому потенціалу присвоюється відповідне значення.

Очевидно, що стан елементів фінансового потенціалу в конкретний момент часу може відповідати запланованому стану або не відповідати. Тобто, з огляду на вищенаведену математичну інтерпретацію множина економічних характеристик в час t_1 з високим рівнем вірогідності може не дорівнювати множині економічних характеристик в момент часу t_2 . Як наслідок, множина фінансового потенціалу в час t_1 не буде дорівнювати множині фінансового потенціалу в час t_2 , що очевидно, оскільки елементи фінансового потенціалу розраховуються з елементів множини економічних характеристик.

Важливим моментом в ефективному оперативному управлінні підприємством є усвідомлення того, що фінансовий потенціал не існує в ізоляції, а постійно й безперервно взаємодіє з фінансовими потенціалами інших суб'єктів господарювання. Форми співвідношень можуть бути досить протилежного характеру, проявлятися у взаємодії або протистоянні, синергетичному злитті або нейтралізації. Наприклад, компанії можуть співпрацювати для забезпечення взаємної користі, або ж конкурувати між собою на ринку. Водночас, взаємодія між фінансовими потенціалами може бути синергетичною, якщо спільна діяльність дозволяє досягти вищої ефективності та сприяти розвитку нових технологій виробництва. Але може мати місце й нейтралізація фінансових потенціалів, коли співпраця або конкуренція між компаніями не приносить очікуваних результатів.

Таким чином, успіх діяльності підприємства залежить не лише від його власного фінансового потенціалу та його раціонального використання, але і від ефективності взаємодії з іншими компаніями на ринку.

Для досягнення позитивних результатів взаємодії з іншими компаніями необхідно розуміти специфіку ринку, на якому діє підприємство, та бути готовим до змін у фінансовому середовищі. Отже, прогнозування діяльності підприємства повинно враховувати й такі можливі ризики та вимагає постійного моніторингу стану фінансових потенціалів конкурентів та партнерів.

В рамках запропонованої математичної інтерпретації це може виглядати як об'єднання множин економічних характеристик різних суб'єктів господарської діяльності.

$$H = H_1 \cup H_2 \cup \dots \cup H_n \quad (3)$$

де H_i – множина i -го суб'єкта господарювання (партнера, контрагента, конкурента).

Отже, на нашу думку, в рамках оперативного управління більш важливим представляється ана-

ліз достатності фінансового потенціалу підприємства через удосконалення процесів сприйняття сигналів (симптомів) зміни ситуації в соціально-економічному середовищі, а ніж здійснювати оцінку (діагностику) на підставі результатів його історичної діяльності.

Раціонально припустити, що дії менеджменту підприємства насамперед направлені на приведення множини поточних економічних характеристик до стану рівності множини планових економічних характеристик підприємства, що відповідно повинно привести до рівності множин поточного та планового фінансових потенціалів. Але потрібно прийняти до уваги, що вплив менеджменту на елементи множини економічних характеристик носить відмінний характер. Частина елементів знаходиться під контролем менеджменту, тобто зміна стану відбувається після запланованих дій менеджменту або навіть їх стан зовсім не змінюється. Інша частина навпаки – невідконтрольна та вимагає певних дій менеджменту вже після зміни їх стану та відповідного аналізу причин трансформації.

Таким чином, вважаємо за доцільне, представити сукупність елементів множини економічних характеристик суб'єкта господарювання, як об'єднання двох множин. Перша – умовно постійна (контрольована менеджментом) множина елементів економічних характеристик, які не схильні до суттєвих змін свого стану під впливом сторонніх факторів. Друга – множина елементів, які мають високий рівень варіабельності свого стану під впливом змін соціально-економічного середовища (неконтрольована менеджментом).

$$H = H_{const} \cup H_{var} \quad (4)$$

Відповідно й фінансовий потенціал приймається теж як множина яка є об'єднанням двох відповідних множин:

$$\Phi = \Phi_{const} \cup \Phi_{var} \quad (5)$$

де Φ_{const} – множина елементів фінансового потенціалу, для розрахунку яких використовуються виключно елементи множини H_{const} ;

Φ_{var} – множина елементів фінансового потенціалу, для розрахунку яких використовуються як елементи множини H_{const} так й хоча б один елемент множини H_{var} або лише елементи множини H_{var} .

Очевидно, що вплив цих множин на стан фінансового потенціалу в цілому різний. Доцільно припустити, що різниця множини Φ_{const} планового фінансового потенціалу та фактичного фінансового потенціалу прагне до значення пустої множини. Тобто, ці зміни не призведуть до суттєвих змін фінансового потенціалу в цілому принаймні в короткостроковому періоді.

На відміну від цього різниця множин Φ_{var} планового фінансового потенціалу та фактичного фінансового потенціалу носить відмінний

та навіть вірогідний характер, тобто знаходяться в умовах невизначеності. Саме стан елементів цієї множини несуть максимальний ризик невиконання планових показників та можуть суттєво впливати на зміну стану фінансового потенціалу суб'єкта господарювання в цілому.

Слід зазначити, що віднесення елементів до конкретної множини носить суб'єктивний характер та залежить від місця конкретного підприємства в соціально-економічному середовищі з урахуванням його індивідуальних особливостей.

З огляду на вищенаведене очевидно, що значення всього переліку елементів множини фінансового потенціалу підприємства в цілому для цілей оперативного управління не має суттєвого значення. Достатньо визначитися з станом його окремих варіабельних елементів, розробити прийнятну систему їх оцінки та зосередитись на відповідності поточних показників запланованим значенням.

Враховуючи, що кількість економічних характеристик достатньо велика та іноді вони мають взаємо пов'язаний характер, доцільно виділяти окремі сфери впливу на стан фінансового потенціалу та саме таким чином групувати варіабельні елементи множини фінансового потенціалу. Це можуть бути, наприклад, сфера ринку споживачів товарів або послуг, сфера технологічного забезпечення діяльності, сфера ринку капіталів та інші. В математичній інтерпретації це можна представити як окрему множину, яка представлятиме собою набір елементів, що характеризують фінансовий потенціал за відповідною сферою впливу. Тоді множина варіабельних елементів фінансового потенціалу може бути представлена як об'єднання множин елементів за сферами впливу. Для наочності, це можна представити наступним чином:

$$\Phi_{var} = \Phi_{cm} \cup \Phi_{ts} \cup \Phi_{fm} \cup \Phi_n \quad (6)$$

де Φ_{cm} – множина елементів сфери ринку споживачів (наприклад такі як грошовий потік, частка ринку, середній чек, кількість угод з придбання, ціна товарів у конкурентів, дебіторська заборгованість);

Φ_{ts} – множина елементів сфери технологічного забезпечення діяльності (наприклад такі як товарні та сировинні залишки, умови договорів закупівлі сировини та матеріалів, строки проведення транзакцій, характеристики фінансового циклу, собівартість);

Φ_{fm} – множина елементів сфери ринку капіталів (наприклад такі як відкриті ліміти по укладених кредитних угодах, фактичне завантаження кредитних угод, процентні ставки по запозичених коштах, кредиторська заборгованість, умови товарних кредитів);

Φ_n – множина сфери інших елементів.

Така агрегація показників не тільки впорядкує сприйняття показника фінансового потенціалу,

але й дозволить застосовувати умовний розподіл елементів за ступенем впливу на загальний фінансовий потенціал, приймати різні методики до оцінки та розрахунку, а в практичній діяльності дозволить розподілити роботу по оцінці фінансового потенціалу між окремими відповідними службами для прискорення строків отримання результатів.

В подальшому процес оцінки поточного стану фінансового потенціалу класично полягає в порівняння поточних значень множин варіабельних елементів з запланованими.

Звичайно даний концептуальний підхід не дозволить оцінити кількісний характер змін фінансового потенціалу в цілому, але він зможе достатньо чітко відобразити динаміку процесів, що стане обґрунтуванням для оперативного втручання в діяльність підприємства з метою здійснення поточного впливу на стан фінансового потенціалу або внесення коректив в планові показники з урахуванням поточної ситуації в соціально-економічному середовищі.

Враховуючи вищенаведене, зазначаємо, що для цілей оперативного управління одним із методів оцінки може стати система моніторингу значень варіабельних елементів множини фінансового потенціалу з контролем відповідності значенням запланованого стану з урахуванням індивідуальних особливостей підприємства та його місця в соціально-економічному середовищі.

Висновки з проведеного дослідження. В процесі вивчення матеріалів з питання динамічності значень показників фінансового потенціалу встановлено, що елементи фінансового потенціалу знаходяться під постійним впливом змін соціально-економічного середовища. Фінансові потенціали різних суб'єктів господарювання знаходяться в постійній взаємодії і мають здатність впливати окремо або в групі як на стан самого фінансового потенціалу так і на соціально-економічні процеси сучасного суспільства. Дослідження цих процесів є складним та тривалим завданням, оскільки вони вимагають використання широкого спектру аналітичних інструментів та методів. Авторами запропонована математична інтерпретація процесу оцінки фінансового потенціалу з урахуванням динамічних змін для цілей оперативного управління діяльністю підприємства.

Враховуючи те, що кожне підприємство має власні індивідуальні особливості та, приймаючи до уваги, що сучасний стан вивчення питань аналізу динамічних змін складових елементів фінансового потенціалу не відповідає вимогам сьогодення, можна зробити висновок про достатньо велике значення цього питання для оптимізації процесів управління фінансовим потенціалом підприємства з урахуванням поточних змін в соціально-економічному середовищі, що в свою чергу залишає це питання актуальним для подальших досліджень.

Список використаних джерел:

1. Богма О., Камінський С. & Гутник П. Фінансовий потенціал підприємства: методика оцінювання. *Scientia-fructuosa (Вісник Київського національного торговельно-економічного університету)*. 2022. № 142(2). С. 36–47. DOI: [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022\(142\)03](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022(142)03)
2. Костирко Л.А., Серета О.О. Комплексний аналіз фінансового потенціалу підприємств. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2018. № 1(86). С. 68–78. URL: <http://journal.puet.edu.ua/files/journals/1/articles/1441/public/1441-2280-1-PB.pdf>
3. Прокопишак В.Б. Методика формування фінансового потенціалу аграрних підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2016. Вип. 26.2. С. 162–167. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2016/26_2/26.pdf
4. Нагорнюк О.В. Класифікація видів фінансового потенціалу підприємства. *Інтелект XXI*. 2018. № 1. С. 104–109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2018_1_25
5. Грицуленко С.І. Потенціал і розвиток підприємства : навч. посіб. для студ. напр. підгот. 6.030504 «Економіка підприємства» ден. та заочн. форм навч. Одеса : ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2014. 99 с. URL: <https://metod.suitt.edu.ua/download/77>
6. Ажаман І.А., Жидков О.І. Методичні підходи до оцінювання рівня розвитку економічного потенціалу сервісного підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7028> DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.5.5>
7. Жидков О.І., Ажаман І.А. Чинники впливу на формування та розвиток економічного потенціалу підприємств сфери послуг. *Ефективна економіка*. 2021. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8661> DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.2.202>
8. Маслак О.І., Квятковська Л.А. Основні етапи оцінювання стратегічного потенціалу підприємства. *Економічні науки. Сер. : Економіка та менеджмент*. 2012. Вип. 9(1.1). С. 201–210. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnem_2012_9\(1\)_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnem_2012_9(1)_26)
9. Левченко Н.М. Фінансовий потенціал підприємства: сутність підходи до діагностики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 2. С. 114–117. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2012/32.pdf

References:

1. Bohma O., Kaminskiy S. & Gutnik P. (2022) Finansoviy potentsial pidpryyemstva: metodika otsinyuvannya [Financial potential of an enterprise: evaluation methodology]. *Scientia-fructuosa (Visnik Kyivs'koho natsional'noho torhovel'no-ekonomichnoho universytetu)*, no. 142(2), pp. 36–47. DOI: [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022\(142\)03](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022(142)03)

2. Kostyrko L.A., Sereda O.O. (2018) Kompleksnyy analiz finansovoho potentsialu pidpryyemstv [Comprehensive analysis of financial potential of enterprises]. *Naukovyy visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli*, no. 1(86), pp. 68–78. Available at: <http://journal.puet.edu.ua/files/journals/1/articles/1441/public/1441-2280-1-PB.pdf>
3. Prokopyshak V.B. (2016) Metodyka formuvannya finansovoho potentsialu ahrarnykh pidpryyemstv [Methodology for forming the financial potential of agricultural enterprises]. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny*, vol. 26.2, pp. 162–167. Available at: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2016/26_2/26.pdf
4. Nahorniuk O.V. (2018) Klasifikatsiya vydiv finansovoho potentsialu pidpryyemstva [Classification of types of financial potential of an enterprise]. *Intelekt XXI*, no. 1, pp. 104–109. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2018_1_25
5. Hrytsulenko S.I. (2014) Potentsial i rozvytok pidpryyemstva [Potential and development of an enterprise]: navch. posib. dlya stud. napr. pidhot. 6.030504 "Ekonomika pidpryyemstva" den. ta zaochn. form navch. Odesa: ONAZ im. O.S. Popova, 99 p. Available at: <https://metod.suitt.edu.ua/download/77>
6. Azhaman I.A., Zhydkov O.I. (2019) Metodychni pidkhody do otsynuyannya rivnya rozvytku ekonomichnoho potentsialu servisnoho pidpryyemstva [Methodological approaches to assessing the level of development of the economic potential of a service enterprise]. *Efektivna ekonomika*, no. 5. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7028> DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.5.5>
7. Zhydkov O. I., Azhaman I. A. (2021) Chynnyky vplyvu na formuvannya ta rozvytok ekonomichnoho potentsialu pidpryyemstv sfery posluh [Factors influencing the formation and development of the economic potential of service sector enterprises]. *Efektivna ekonomika*, no. 2. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8661> DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.2.202>
8. Maslak O.I., Kvyatkovska L.A. (2012) Osnovni etapy otsynuyannya stratehichnoho potentsialu pidpryyemstva [Key stages of evaluating the strategic potential of an enterprise]. *Ekonomichni nauky. Ser.: Ekonomika ta menedzhment*, vol. 9(1.1), pp. 201–210. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnem_2012_9\(1\)_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnem_2012_9(1)_26)
9. Levchenko N.M. (2012) Finansovyy potentsial pidpryyemstva: sutnist' pidkhody do diahnostryky [Financial potential of an enterprise: essence and approaches to diagnostics]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, no. 2, pp. 114–117. Available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2012/32.pdf

E-mail: petchenkomo@gmail.com